

Sygn. akt VI Gz 120/14

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2014r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Anna Walus-Rzasa

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Beata Hass-Kloc (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Kościak

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w D.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce

o zapłatę

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 04 kwietnia 2014 r., sygn. akt V GNc 1316/14 w przedmiocie odrzucenia pozwu

postanawia: uchylić zaskarżone postanowienie przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Rzeszowie V Wydziałowi Gospodarczemu do dalszego postępowania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego.

UZASADNIENIE

W zaskarżonym postanowieniu z dnia 04 kwietnia 2014r., sygn.. akt V GNc 1316/14 Sąd Rejonowy podał, iż w pozwie z dnia 20 marca 2014 r. powód oznaczył stronę pozwaną jako (...) Spółka Akcyjna Oddział w Polsce. Następnie wskazał, iż stosownie do art. 64 kpc zdolność sądową ma każda osoba fizyczna i prawna oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

W ocenie Sądu I instancji oddział zagranicznego przedsiębiorcy nie ma odrębnej podmiotowości prawnej, choć przyznane mu zostały pewne uprawnienia w ramach samodzielności organizacyjnej. Oddziałom nadano swego rodzaju wewnętrzną samodzielność, która polega na odrębnym prowadzeniu spraw z zakresu nie tylko sfery organizacyjnej, ale także kwestii finansowych, podziału zadań, czy odrębnej księgowości, aczkolwiek wydzielenie z majątku przedsiębiorcy zagranicznego określonych składników materialnych przeznaczonych do wyposażenia oddziału w sposób umożliwiający mu należyte funkcjonowanie, jak i prowadzenie przez oddział odrębnej rachunkowości, nie może prowadzić do uznania oddziału przedsiębiorcy zagranicznego za odrębny, od tego przedsiębiorcy, podmiot prawa. Oddział posiada więc pewną samodzielność organizacyjną, natomiast nie prowadzi działalności we własnym imieniu i na własny rachunek. Nie ulega zatem wątpliwości, że oddział nie ma podmiotowości, a wszelkie umowy zawierane w ramach jego struktury oraz inne czynności dokonywane przez oddział przedsiębiorcy oraz wobec tego oddziału, odnoszą bezpośrednio skutek prawny w stosunku do przedsiębiorcy zagranicznego.

Oddział nie posiada również odrębnej od przedsiębiorcy zagranicznego osobowości prawnej, nie tylko w ramach prawa prywatnego, ale także publicznego, czego następstwem jest brak samodzielnej (to jest niezależnej od przedsiębiorcy) zdolności sądowej, układowej oraz upadłościowej oddziałów [B. M., C. M., K. K., M. J., S. S., Komentarz, LEX/el. 2005, Komentarz do art.5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U.04.173.1807), a także M. Z., Prawo działalności gospodarczej. Komentarz, K. 2000, s. 67 w odniesieniu do art. 4 p.d.g.].

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy powołując się na treść art. 199 § 1 pkt 3 kpc i przyjmując, iż braku zdolności nie da się uzupełnić po myśli art. 199 § 2 kpc, jako że oddział spółki nie może nabyć zdolności, w świetle obowiązujących przepisów orzekł jak w sentencji postanowienia.

Powyższe orzeczenie zaskarżył w całości powód. Zarzucił mu naruszenie art. 199 § 1 pkt 3 kpc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i odrzucenie pozwu wskutek braku zdolności sądowej oddziału pozwanego oraz art. 106 ust 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej poprzez jego niezastosowanie i pominięcie regulacji, która wyposaża główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń w zdolność sądową. Opierając się na tych podstawach wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do dalszego rozpoznania pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania zażaleniowego.

W uzasadnieniu skarżący przywołując treść art. 105 ust 1 i art. 106 ust 1 ustawy o z dnia 22.05.2003r. o działalności ubezpieczeniowej stwierdził, iż główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywanym. Powołał się w tym zakresie na pogląd wyrażony w komentarzu: Prawo ubezpieczeń gospodarczych,

M. G.. W konsekwencji skarżący wywiódł, iż główny oddział który stanowi formę aktywności przedsiębiorcy zagranicznego w Polsce może samodzielnie funkcjonować w obrocie gospodarczym na zasadach określonych przez prawo polskie co w konsekwencji pozwala na przyjęcie, iż główny oddział posiada statutu przedsiębiorcy.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył, co następuje:

Zażalenie powoda zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, iż główny oddział jest wyodrębnioną częścią działalności gospodarczej zagranicznego zakładu ubezpieczeń. Jest to samodzielna część jego działalności gospodarczej, służąca jedynie stworzeniu organizacyjnych możliwości jej prowadzenia poza podstawowym miejscem w kraju siedziby, pozostająca jednocześnie trwałym elementem struktury przedsiębiorcy zagranicznego. Z tych też względów główny oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania pozywać i być pozywanym. W konsekwencji ustawodawca przyznaje mu zdolność prawną funkcjonalnie w wymiarze materialnym i procesowym. Zdolność prawną głównego oddziału pozwala uznać go za jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, czyli niepełną osobę prawną. Jest to trzecia (obok osób fizycznych i prawnych) kategoria podmiotów stosunków cywilnoprawnych. Niepełne osoby prawne, mimo, że nie posiadają osobowości prawnej, uzyskują pewne jej atrybuty do których zalicza się zdolność prawną w zakresie prawa materialnego w płaszczyźnie funkcjonalnej rozszerzoną do zdolności do czynności prawnych (nabywanie praw i zaciąganie zobowiązań) i zdolność sądową. Sąd Okręgowy aprobuje pogląd wyrażony przez K. M. w artykule „Status cywilnoprawny głównego oddziału zagranicznego Zakładu (...)” (...) (...), iż w sytuacji gdy ustawodawca nie przyznaje wprost zdolności prawnej – w rozumieniu art. 33¹ kc danemu rodzajowi jednostek organizacyjnych (a taki stan istnieje obecnie w prawie polskim), jedynym sposobem określenia statusu cywilnoprawnego pozostaje analiza całokształtu przepisów normujących jej sytuację prawną. Taka konstatacja prowadzi do wniosku, że konstrukcja odpowiedzialności głównego oddziału zagranicznego zakładu ubezpieczeń wywiedziona być musi wyłącznie z ustawy o działalności ubezpieczeniowej, z której przepisy zawarte w dziale 6 uzasadniają tezę o przyznaniu takiemu oddziałowi zdolności prawnej przez ustawę. Atrybuty te pozwalają im na pełne uczestnictwo w obrocie gospodarczym przez możliwość zajmowania w stosunkach prawnych tego obrotu pozycji podmiotu. W tym zakresie traktuje się je jako osoby prawne. Na koniec Sąd Okręgowy pragnie zaznaczyć, iż ponieważ główny oddział jest formą prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę

zagranicznego to zgodnie z treścią art. 1103⁵ kpc sprawy ze stosunku ubezpieczenia przeciwko ubezpieczycielowi należą do jurysdykcji krajowej. Jeżeli ubezpieczyciel ma zakład lub oddział w Polsce, a sprawa wynika z działalności tego zakładu lub oddziału, jest on traktowany jako mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce.

Z tych też względów zaskarżone orzeczenia uchylono po myśli art. 386 § 4 kpc w związku z art. 397 § 2 kpc, zaś o kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono po myśli art. 108 § 2 kpc.

Zarządzenie:

1. Odpis postanowienia doręczyć pełnom. powoda.
2. Po wykonaniu akta zwrócić Sadowi Rejonowemu w Rzeszowie.